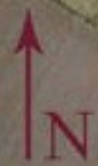

Architektura Egeidy 7

Pevninské Řecko

Chronologie

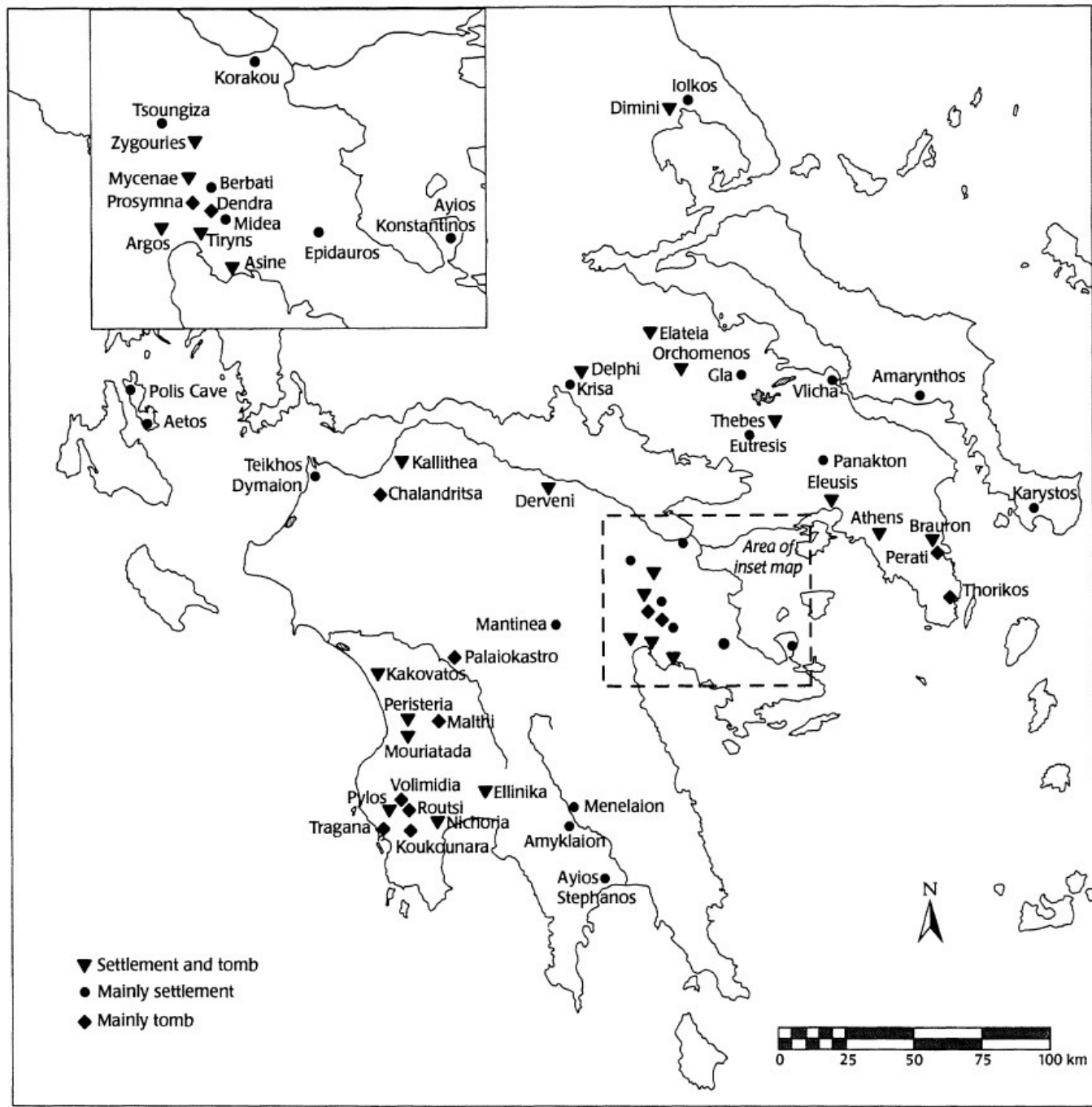
LH I-IIA - předpalácové období

LH IIB-IIIA1 - období prvních paláců

LH IIIA2-IIIB - období nových paláců

LH IIIC - popalácové období

Traditional Chronology Dates B.C.	High Chronology Dates B.C.	Crete	Greek Peninsula	Aegean Islands
Before 3000 to about 2000		EM I	EH I	Grotta-Pelos Group
				Kampos Group
		EM IIA	EH II	Keros-Syros Group
		EM IIB		Kastri Group
		EM III	EH III	Phylakopi I Group
2000–1625	2000–1725	MM IA	MH	MC
		MM IB		
		MM IIA		
		MM IIB		
		MM IIIA		
		MM IIIB		
1625–1525	1725–1625	LM IA	LH I	LC IA
1525–1450	1625–1500	LM IB	LH IIA	LC IB
1450–1425	1500–1425	LM II	LH IIB	LC II
1425–1300	1425–1300	LM IIIA	LH IIIA	LC IIIA
1300–1200	1300–1200	LM IIIB	LH IIIB	LC IIIB
1200–1125	1200–1125	LM IIIC	LH IIIC	LC IIIC

LH I - LH III - mykénská kultura

- **přechod doby MH do LH probíhá bez náhlých změn – mykénská kultura v mnoha směrech navazuje na MH období**
- **kultura LH I se vyznačuje především nálezy šachtových hrobů**
- **architektura je zatím známa pouze málo - je však velmi podobná architektuře MH**
- **během střední a pozdní doby mykénské se začínají budovat mohutné paláce**
- **v prvních fázích jsou místa budoucích paláců neopevněna – opevnění se začínají objevovat až od LH IIB**
- **všeobecně lze říci, že mykénská sídliště vykazují shodné charakteristiky**
 - **důraz na architekturu center a jejich pozici**
 - **na místech vhodných pro kontrolu okolí a podél komunikačních linií spojujících pobřeží s vnitrozemím**
 - **v některých případech opevněné**
 - **v blízkosti zdroje vody a obdělávatelné půdy**

LH I - LH II – předpalácové období

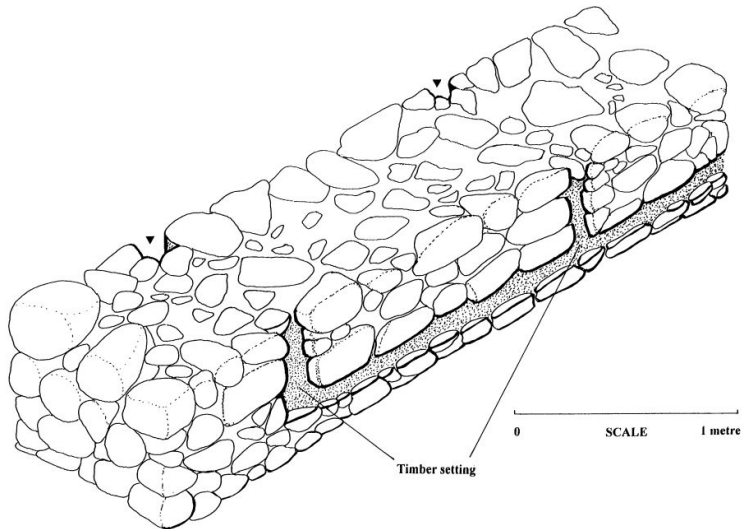
- v přechodném období MH III – LH I dochází k znovuosídlení některých dříve opuštěných sídlišť
- vznikají raná sídlištní centra – ne ve všech se později vyvinou v palácové komplexy
- otázka vývoje vnitřního uspořádání centrální části mykénských paláců – vývoj megara a jeho přejímání v rámci mykénské kultury -> postupné přejímání skrze politické kontakty a následné „odkroužení“
- pozůstatky staveb, které jsou datovány do tohoto období byly nalezeny v Tirynthu, Pylu, v Lakónii - Menelaion, Mykénách, atd.

Tirynth

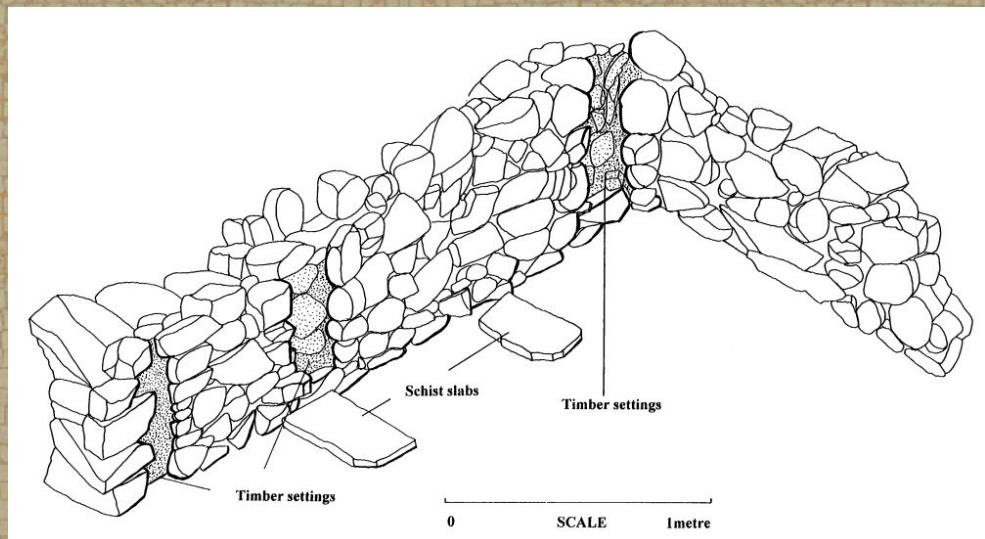
- shluk staveb postavených ze směsi kamene a hlíny - datována do MM III – LH I
- ve struktuře zástavby není patrná snaha o organizaci výstavby, ani zvětšování nebo formalizaci volně stojících budov podobně jako v MH období
- další stavby z LH II jsou známy ze spodního města (Lower Town) – pravoúhlé budovy D1, F2 a F3

Menelaion v Lakónii

- Mansion I – považován za mezistupeň vývoje center mykénských paláců
 - datován do LH II
 - rozměry 23 x 25 m - sestává z 15 místností
 - vnitřní uspořádání zahrnuje budovu strukturovanou připomínající megaron, která je obklopena dalšími místnostmi a koridory
 - vedlejší místnosti sloužily k výrobě a skladování
 - není jisté, zda vnitřní megaron je stejného typu jako u pozdějších mykénských paláců – nedochovaly se podlahy = nejsou zachovány pozůstatky vnitřního ohniště
- postaveno z kamenné sutě a dřevěné rámové konstrukce

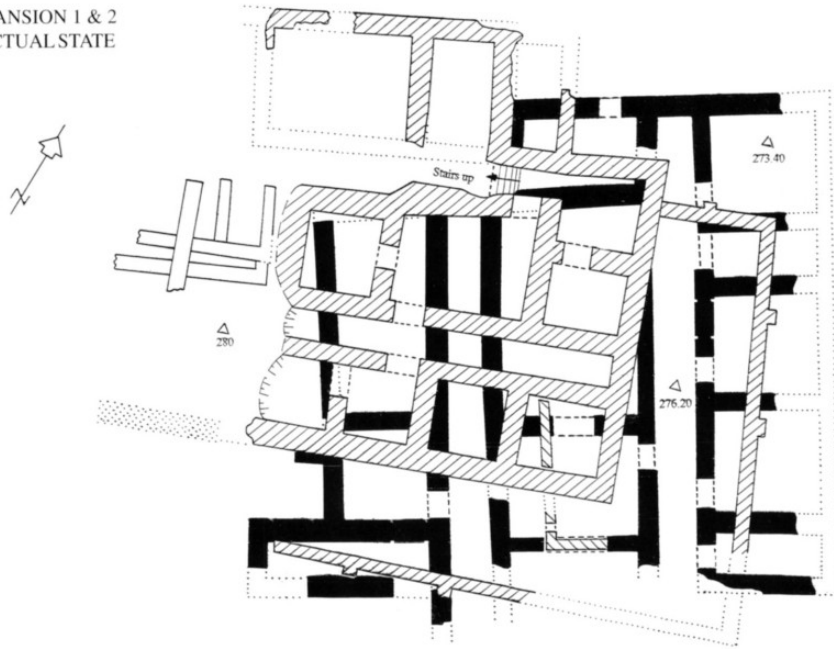

ILL. 2. Timber matrices, Mansion 1, Wall between Rooms 2 and 4 (D. Smyth).

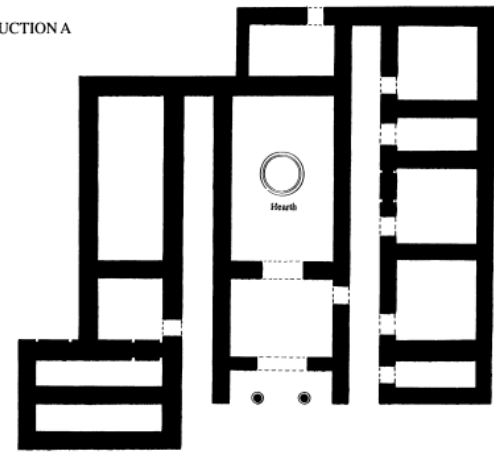

ILL. 3. Timber matrices, Mansion 1, north-west corner Room 13 (D. Smyth).

MANSION 1 & 2
ACTUAL STATE

MANSION 1
SUGGESTED RECONSTRUCTION A

MANSION 1
SUGGESTED RECONSTRUCTION B

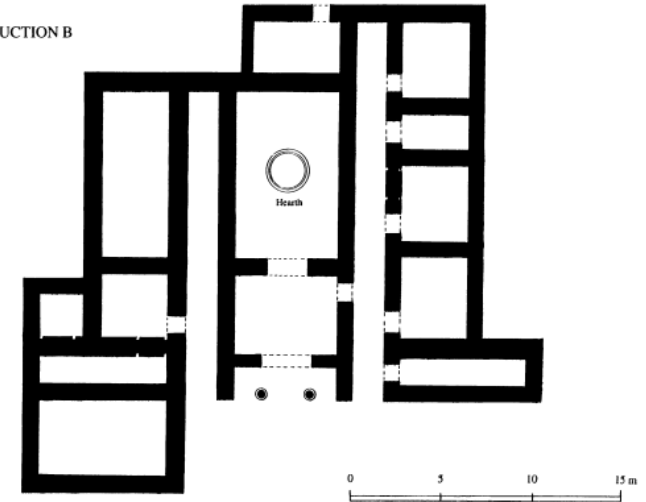

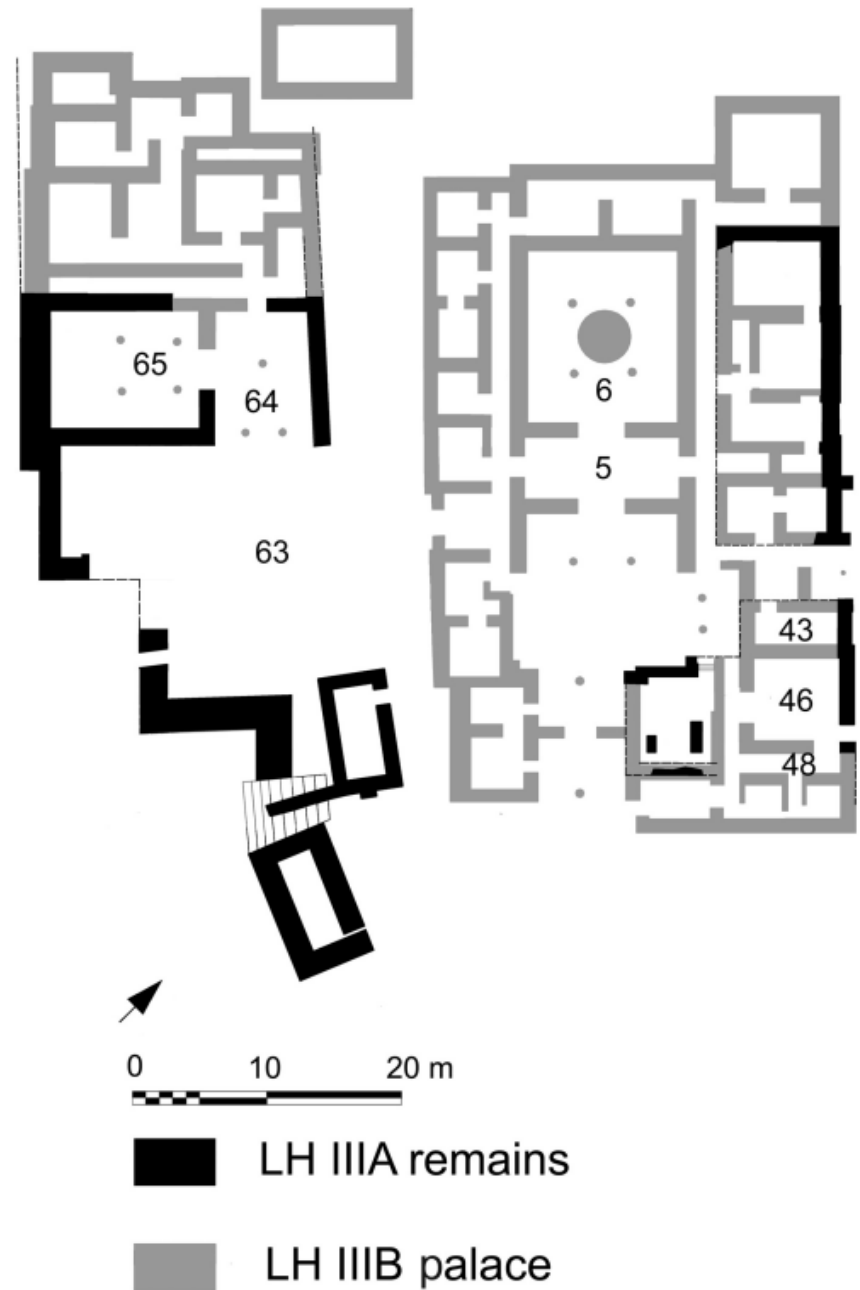
FIG. 14. Two suggested reconstructions of Mansion 1.

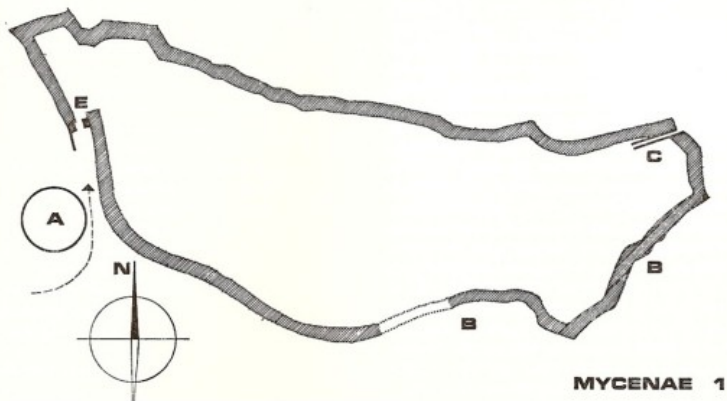
Pylos

- objeveny stopy po stavební činnosti datovaných do LH II – LH IIIA – podle Ph.D. práce Nelsona datováno už do LH I
- nálezy podlah potažených maltou, z kamene vytvořené báze sloupů
- pozůstatky budov postavených z opracovaných bloků vápence = orthostatů
- není jisté, jestli se jednalo o samostatně stojící budovy nebo křídla většího komplexu => možná rozmístěny kolem centrálního dvora
- popsané stavební techniky společně s celkovou dispozicí ukazují na silný vliv minojské Kréty

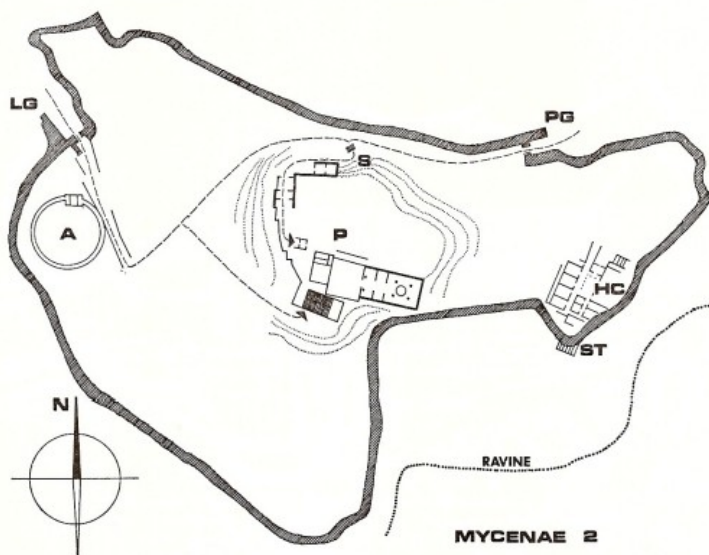

LH IIB - LH IIIB – palácové období

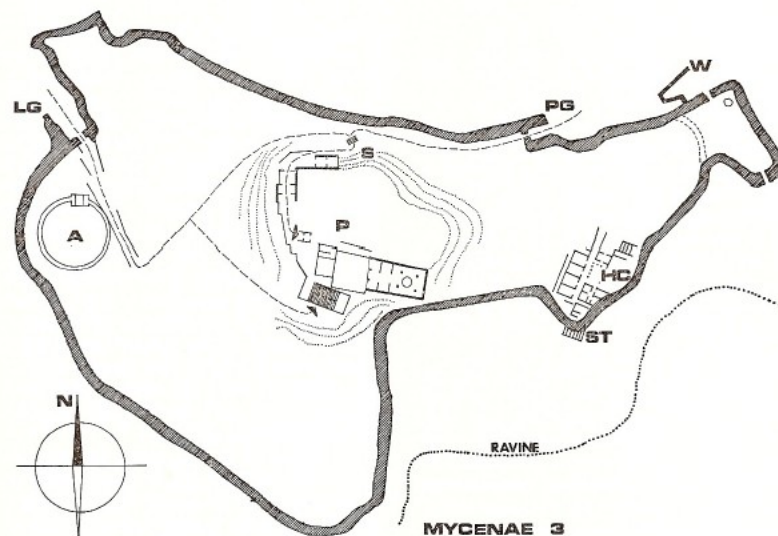
- děleno do dvou období
 - LH IIB-IIIA1 - období prvních paláců
 - LH IIIA2-IIIB - období nových paláců
- během těchto období dochází k postupnému budování mykénských paláců
 - zvláště patrný je tento vývoj u výstavby opevnění – postupné rozšiřování a přestavby
- pokračuje výstavba monumentálních tholových hrobek
- Mykénské paláce jsou známy z Mykén, Tirynthu, Midei, Argu (vše Argolida), Athén, Eleusis (obě Attika), Théb (Boiótie) a Pylu (Messénie)

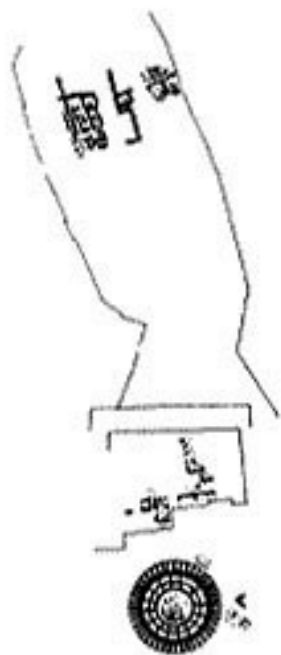
Obr. 1 Mykény: plán první fáze výstavby. (A) hrobový okruh A; (E) hlavní vstup; (C) zadní brána; (B) rokle (kresba: Garvey)

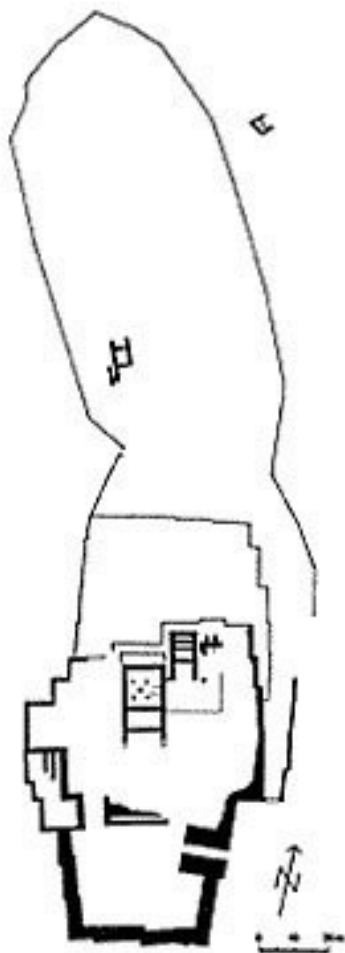
Obr. 2 Mykény: plán druhé fáze výstavby. (A) hrobový okruh A; (LG) Lví brána; (P) palác; (S) severní schodiště; (PG) zadní brána; (HC) Dům sloupů; (ST) jihovýchodní věž (kresba: Garvey)

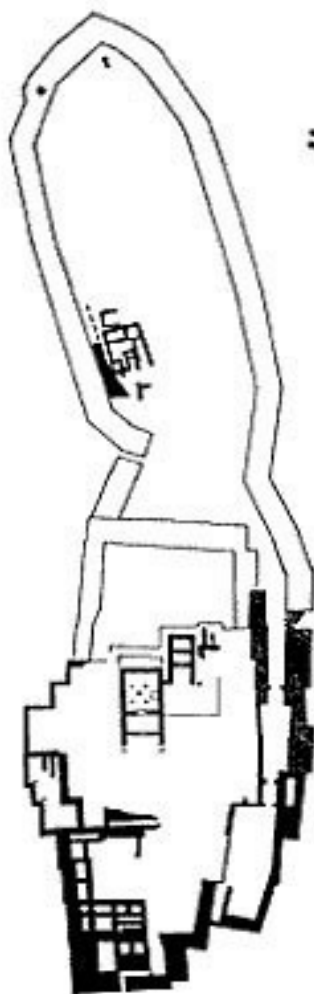
Obr. 3 Mykény: plán třetí fáze výstavby. (A) hrobový okruh A; (LG) Lví brána; (PG) zadní brána; (W) podzemní zásobárna vody; (P) palác; (S) severní schodiště; (HC) Dům sloupů; (ST) jihovýchodní věž (kresba: Garvey)

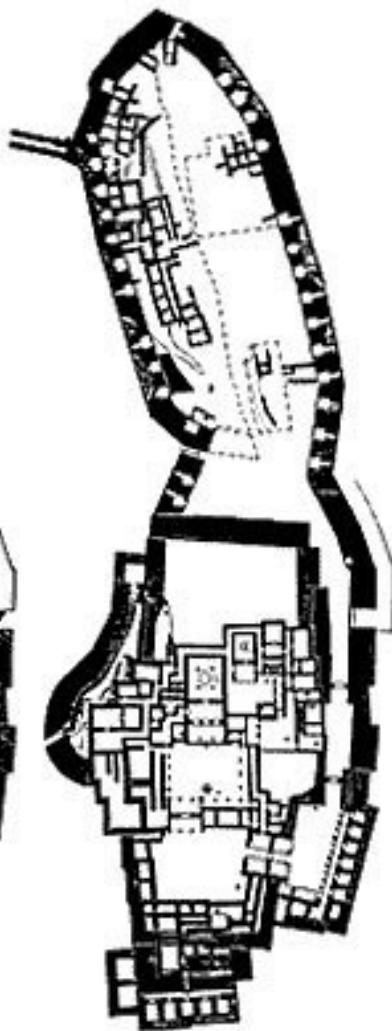
Ca. 2500 - 2200 v. Chr.

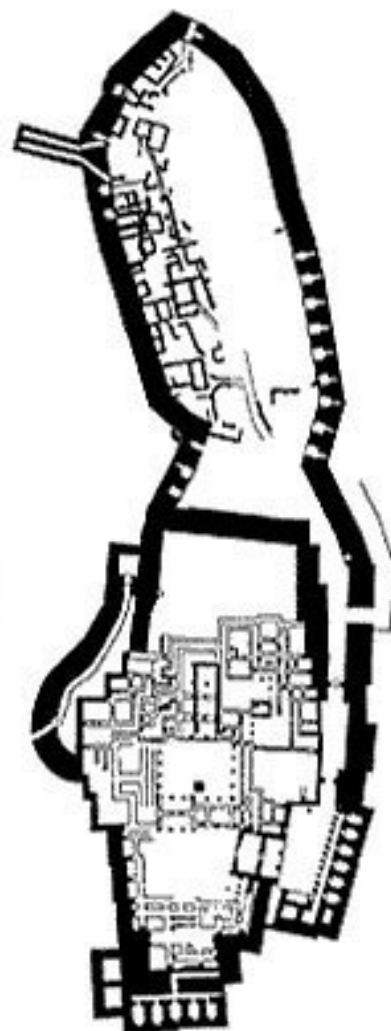
Ca. 1400 - 1300 v. Chr.

Ca. 1300 - 1250 v. Chr.

Ca. 1250 - 1200 v. Chr.

Ca. 1200 - 1050 v. Chr.

Základní architektonické charakteristiky mykénských paláců

- hradby - jsou doloženy u téměř všech dochovaných paláců, kromě Pylu
 - pro jejich konstrukci bylo použito tzv. kyklopského zdiva - zdi jsou postaveny z velkých neopracovaných kamenů kladených na sebe ve dvou paralelních liniích
 - > mezera mezi nimi je pak vyplněna menšími kameny a hlínou
 - hlína a menší kameny také sloužily k vyplňování mezer mezi velkými kameny
- stavba vyžadovala velké množství zdrojů a práce
 - Gla – hradby asi 3 km dlouhé o síle 5,4 - 5,8 m -> cca 20 ha
- hlavním stavebním materiálem byl vápenec
- v některých částech hradeb bylo k výstavbě použito kvádrového zdiva – bylo použito měkčích materiálů (slepenec)
- během přestaveb docházelo k zahrnutí zdroje vody do hradeb – Mykény a Athény
- zdi jsou přerušovány branami - vždy jedna hlavní a několik vedlejších

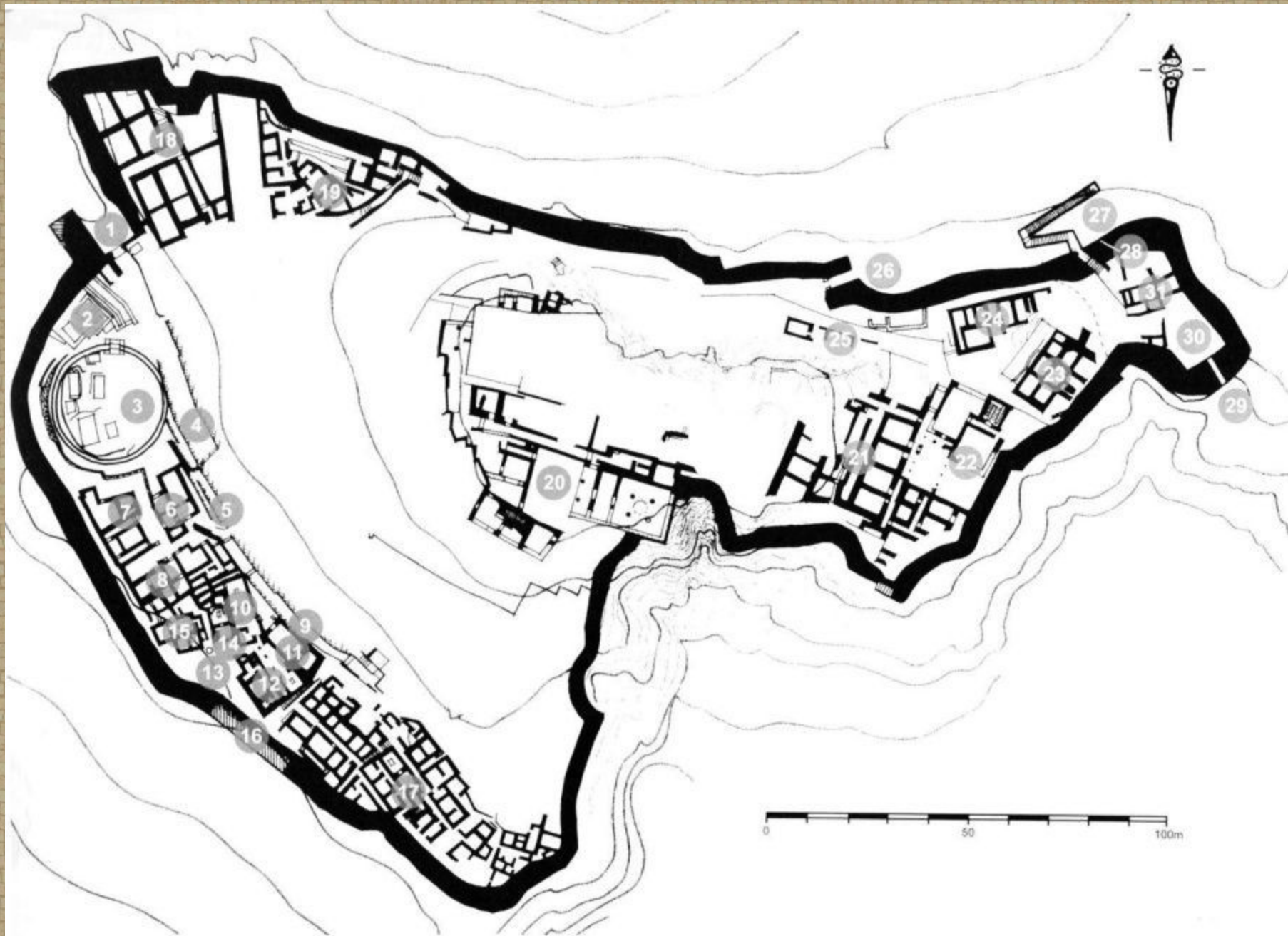

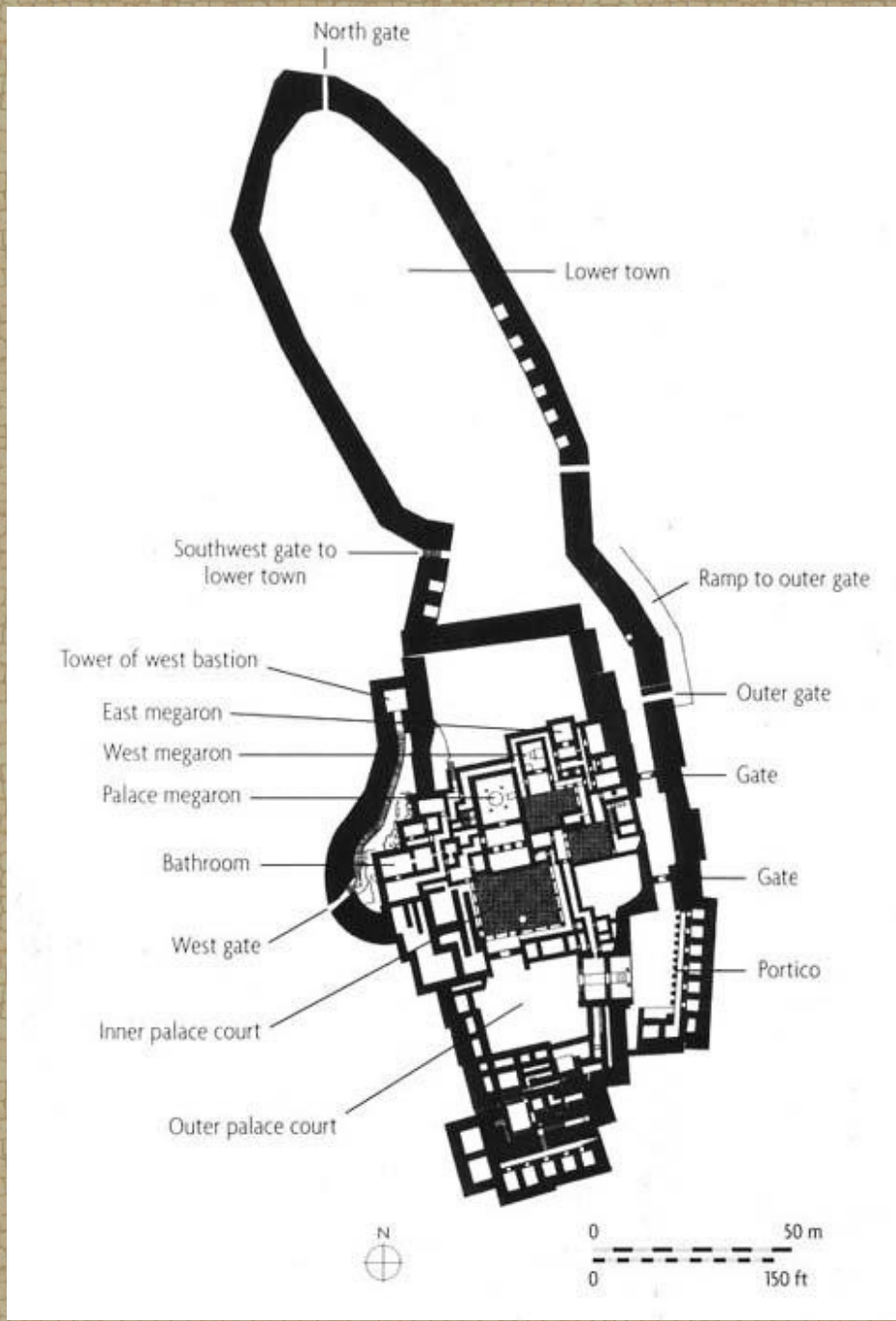
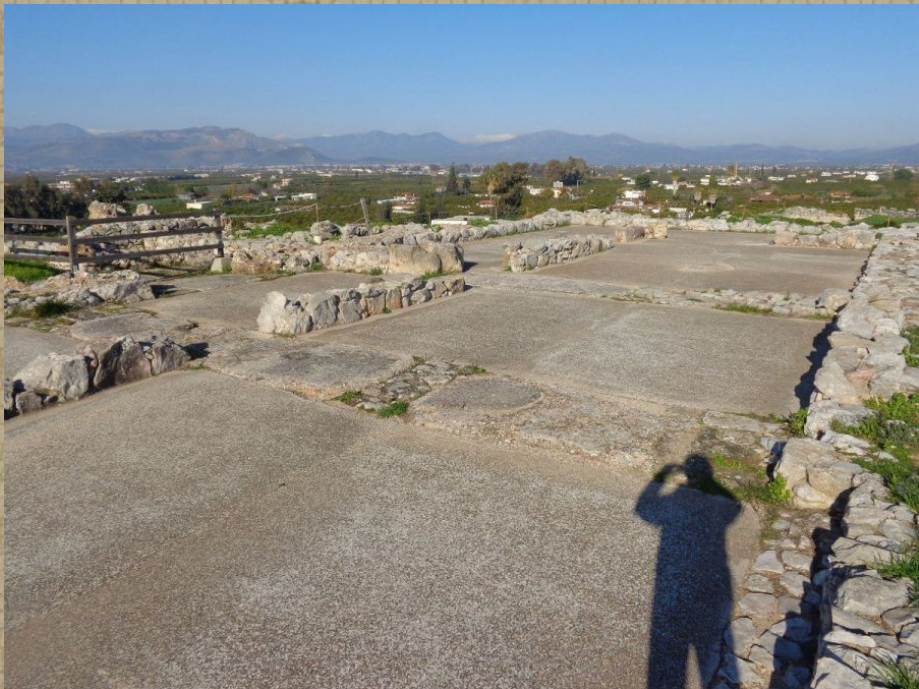

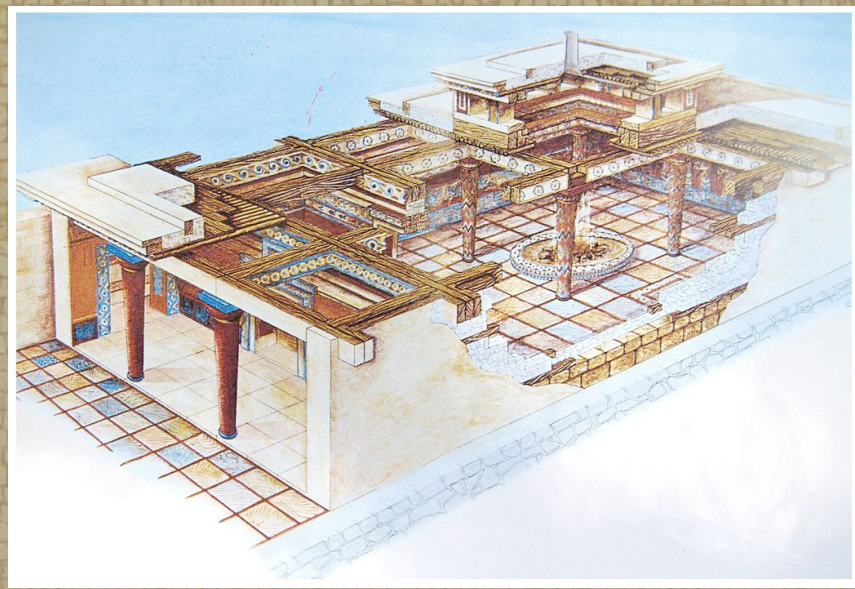
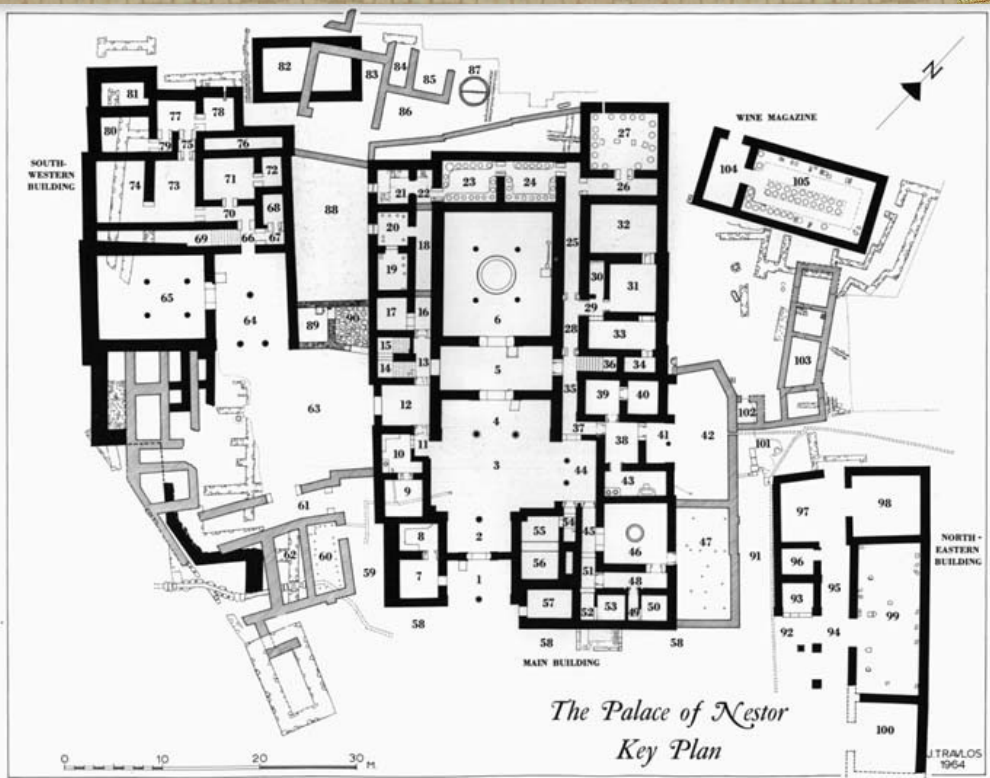
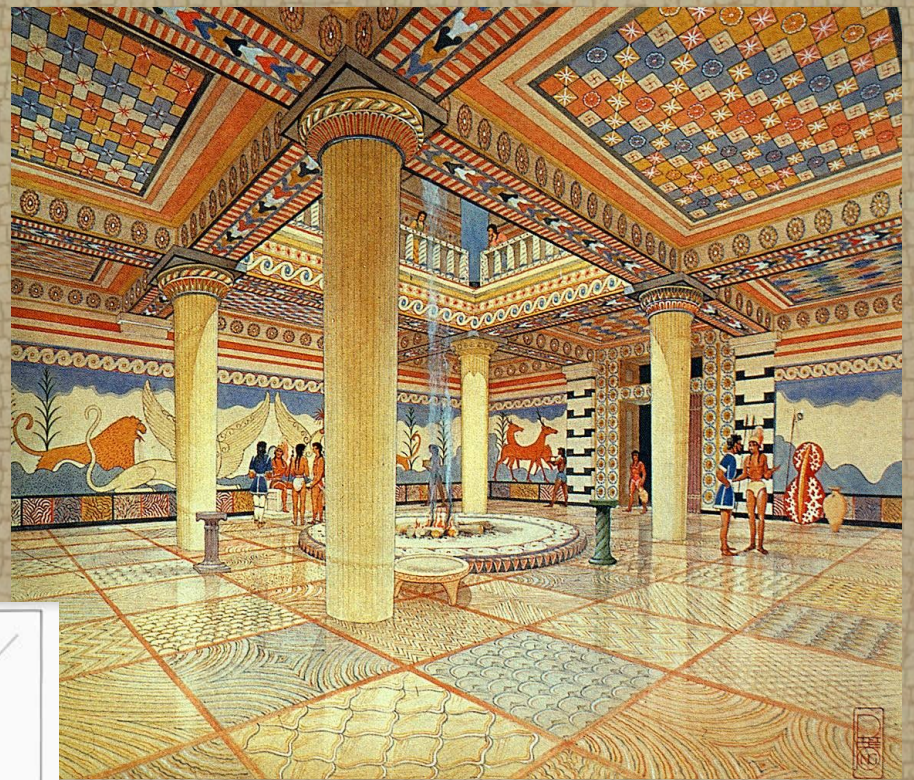

- **centrum paláce s megarem**
 - **středem téměř každého paláce byl megaron - výjimku tvoří palác v Gla, kde nebylo klasické megaron nalezeno**
 - **megaron se sestával z krytého vchodu s dvěma sloupy, předsíně a hlavní místnosti (trůní sál)**
 - **uprostřed hlavní místnosti se nacházelo velké kruhové ohniště, kolem kterého byly rozestavěny čtyři sloupy nesoucí střechu**
 - **podlaha byla pokryta maltou a pomalována ve všech třech částech megara - doloženo v Mykénách, Tirynthu a Pylu**
 - **součástí byla i bohatá dekorace stěn**
 - **trůn se nacházel u středu pravé zdi - doloženo v Pylu a Tirynthu, pravděpodobně i Mykénách**
 - **před megarem se většinou nacházelo nádvoří - toto nádvoří bylo na některých stranách obehnáno kolonádou**
- **u paláců v Mykénách, Tirynthu a Pylu byly nalezeny prostory, které jsou obecně nazývány jako druhý trůní sál nebo „královnino megaron“**

- další místnosti, stejně tak i nádvoří, kolem centra sloužily potřebám vládců a zbytku dvora

- identifikovány byly obytné prostory

- Pylos - místnost 46 – vnitřní ohniště

- v Tiryntu a Pylu byly doloženy koupelny

- Pylos - místnost 43 - zabudovaná vana

- Tirynt – místnost XI

- součástí vnitřní zástavby byly oblasti zvláštního určení

- v Mykénách tzv. Kultovní centrum (Cult Center)

- budovy/místnosti pro skladování a umělecké dílny

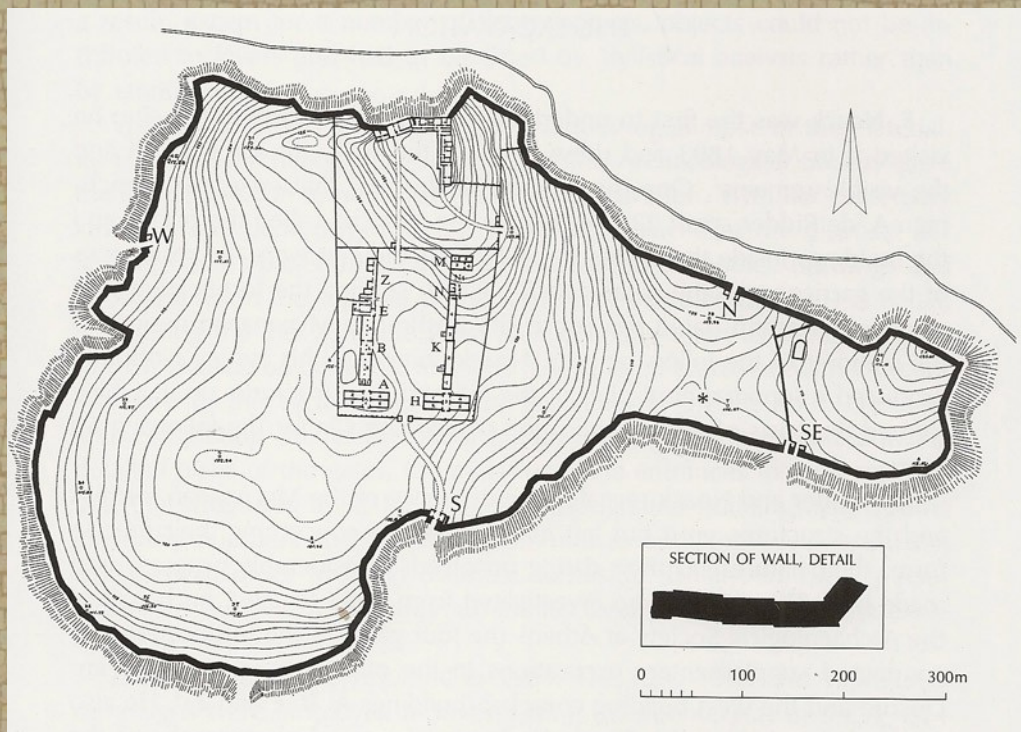
- některé specifické znaky paláců

- pro Tirynth jsou specifickým znakem do hradeb začleněné malé místnosti s nepravou klenbou na jihu a jihovýchodě (kasematy) - na jihovýchodní straně ústí tyto místnosti do stejně zaklenuté chodby (galerie)**
- v Pylu jsou kolem centrálního megara postavena rozsáhlá skladiště a dílny (oddělená od něj koridory); stejně tak nezávislé budovy kolem centra paláce**
- Gla se od ostatních paláců zcela odlišuje, neboť vnitřní budovy jsou postaveny do tvaru L bez centrálního megara a nádvoří, které je před něj vystavěno**
 - obě křídla paláce jsou lemovány hlavním koridorem a samostatnými místnostmi, s téměř symetrickým rozložením - to se následně opakuje i v komplexu budov na jihu**
 - vzhledem k odlišné struktuře vnitřní zástavby se předpokládá zcela odlišná funkce tohoto centra**

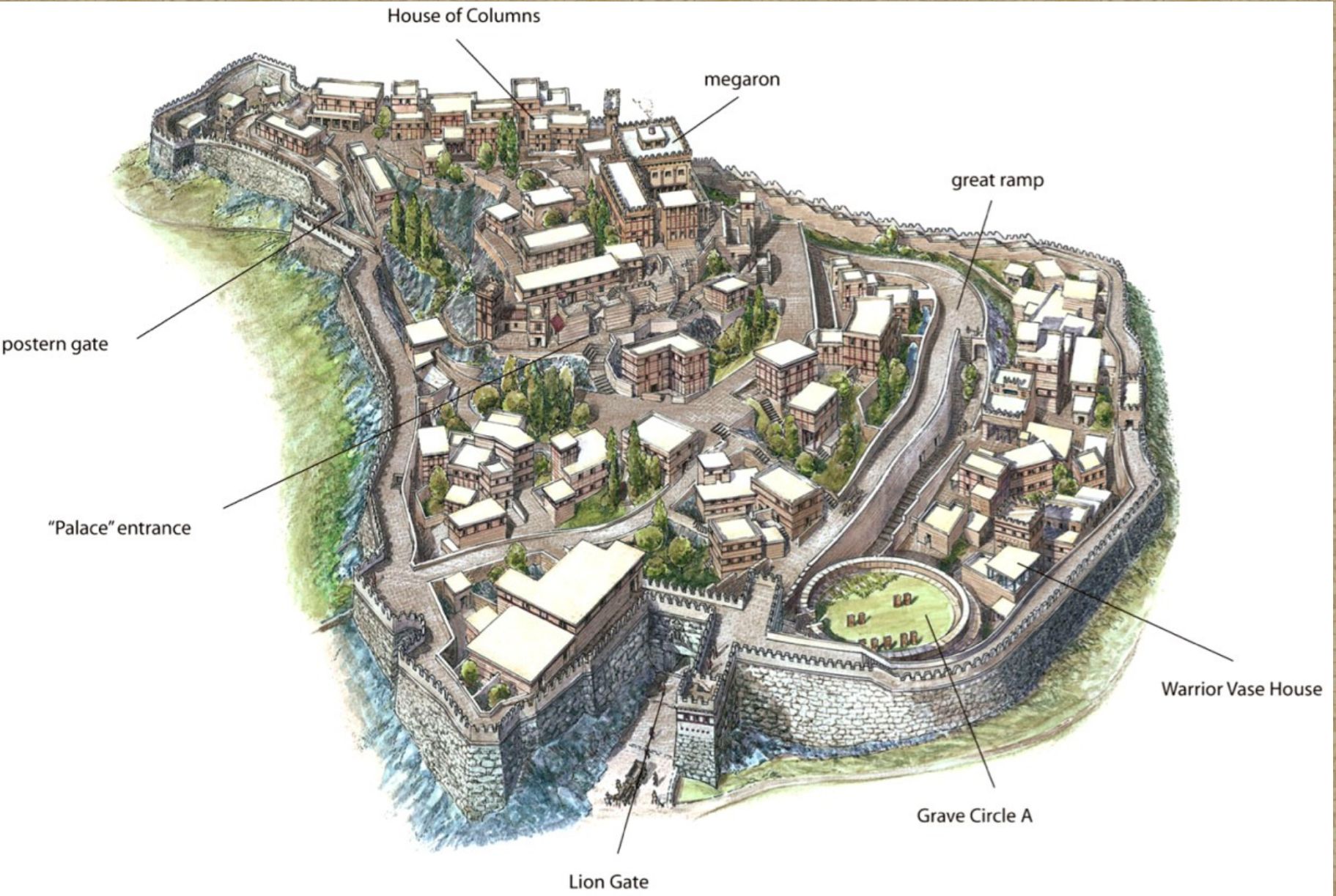

Obr. 22 Gla: severní zed' (pohled ze severovýchodu)

Výstavba mimo paláce

- sídlištní architektura není ještě zcela prozkoumána = prvotní zájem se soustředil na výzkumy paláců
- asi nejznámější a nejlepší příklady architektury mimo paláce leží u Mykén z LH IIIB
 - dva komplexy budov – Ivory Houses a Panayia Houses

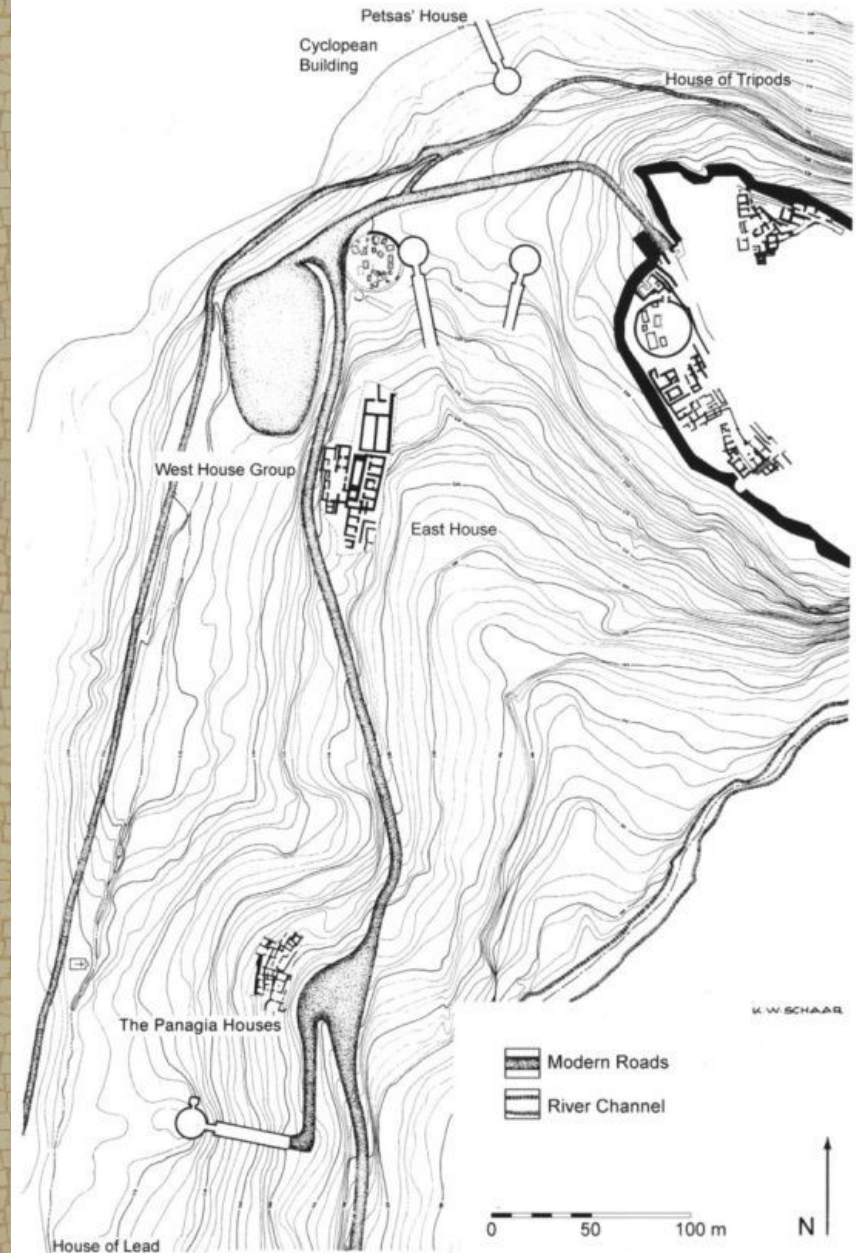
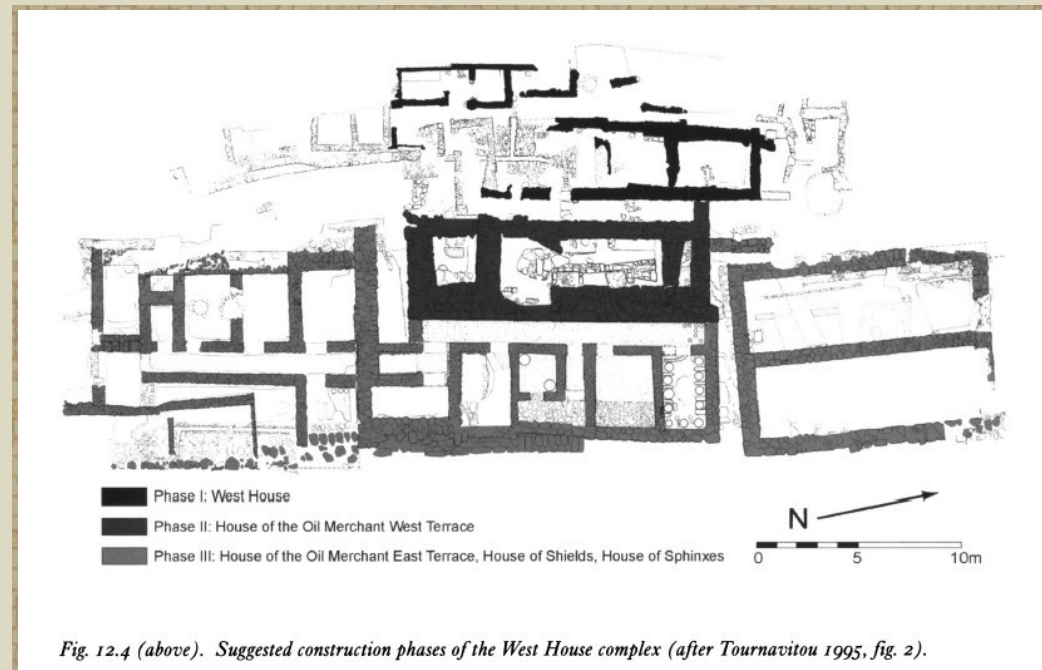

Fig. 12.1. Map of the area south-west of the Mycenae Citadel (after Shear 1987, fig. 1).

- Ivory Houses

- komplex 4 budov – West House, House of the Shield, House of Oil Merchant a House of the Sphinxes
- byly stavěny postupně – od LH IIIA/B
 - nejstarší dům sestával z dlážděného dvora, megara a několika přilehlých místností – dům byl navíc opatřen odvodňovacím kanálem
 - do druhé fáze spadá výstavba západní terasy House of Oil Merchant
 - teorie o přístavbě k West House
 - v následné fázi výstavba zbylých domů
- domy byly vystavěny podobnou technikou jako mykénské paláce
 - stěny sestávaly z kamenné podezdívky se superstrukturou ze sušených cihel a dřevěné rámové konstrukce
- dochované zbytky bílé omítky, červené podlahy a malované omítky ukazují na freskovou výzdobu

- celkový vzhled a nálezy z budov ukazují na domy vyšší společenské vrstvy
- nálezy tabulek, velké množství slonovinových artefaktů – 18 700

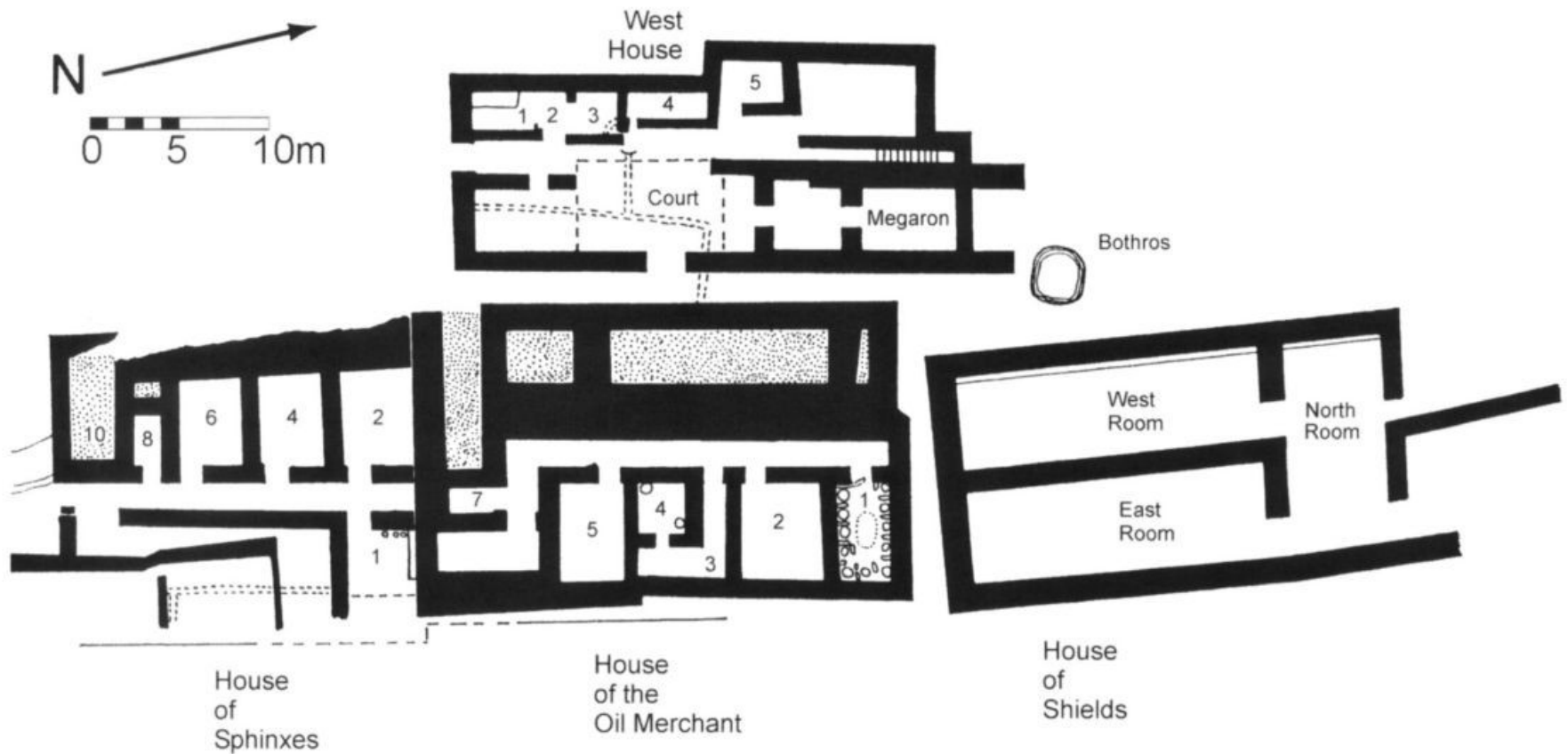

Fig. 12.3. Restored plan of the West House group (after French 1967, fig.1).

- Panayia Houses (Panagia Houses)

- domy leží nedaleko Atreovy pokladnice
- dochovány pozůstatky 3 domů
 - sestávají ze tří místností a dvora
 - vestibul se otvírá do dvora
 - v hlavní místnosti se nachází ohniště – zdroj tepla a místo pro přípravu jídla
 - další místnost v zadní části
 - místnosti opatřeny barevnými omítkami

- budovy identifikovány jako soukromé domy bez přímě vazby na palác -> příbytky lidí nižší společenské vrstvy než u domů z Ivory Houses

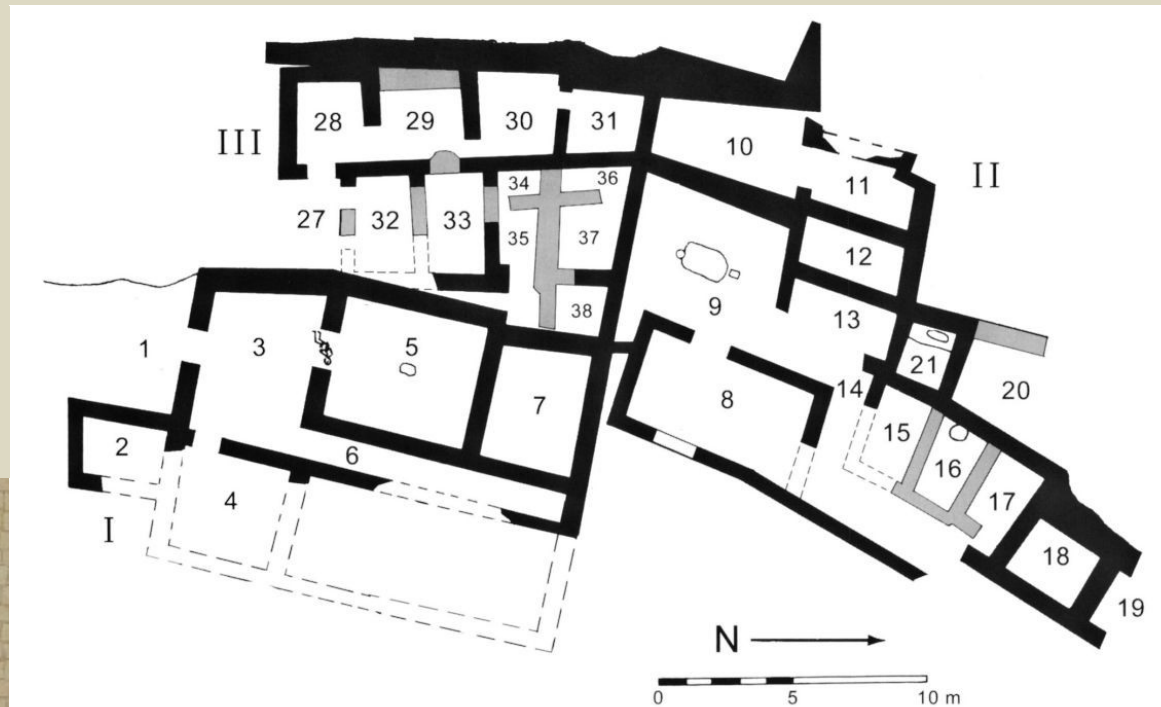

Fig. 12.2. Restored plan of the Panagia Houses (after Shear 1987, figs. 2-5).

Tholové hrobky

- nejstarší z konce MH období byla nalezena nedaleko Pylu v Koryphasion
- jednalo se o podzemní hrobky, které zvenčí vypadají jako mohyly
- dochází k postupnému konstrukčnímu vývoji

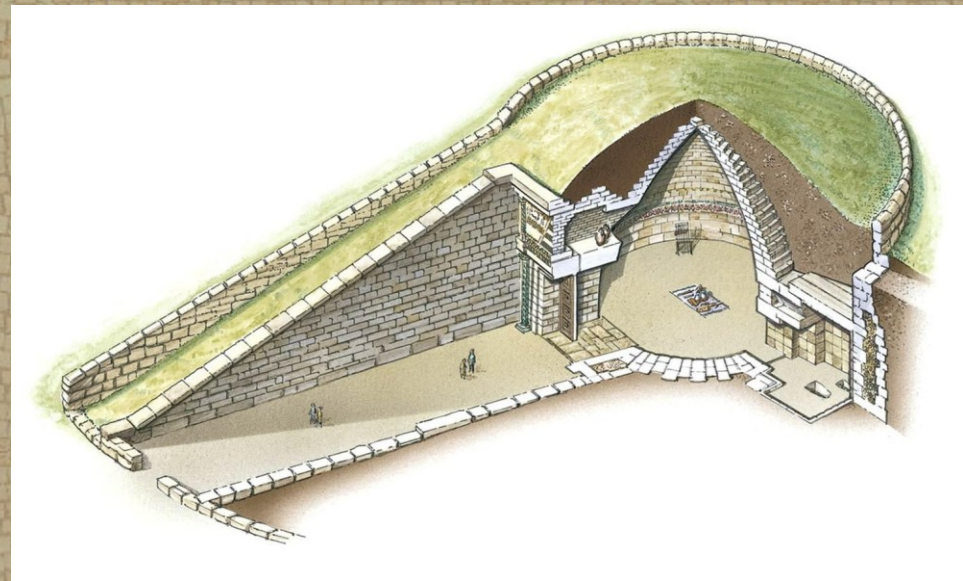
- hlavní místností hrobky byla kopule, která byla vystavěna nepravou klenbou - vnitřní fasáda byla následně opracována

- do hrobky se vstupovalo dlouhou chodbou – *dromos*, která ústila do vstupních dveří – *stomion*

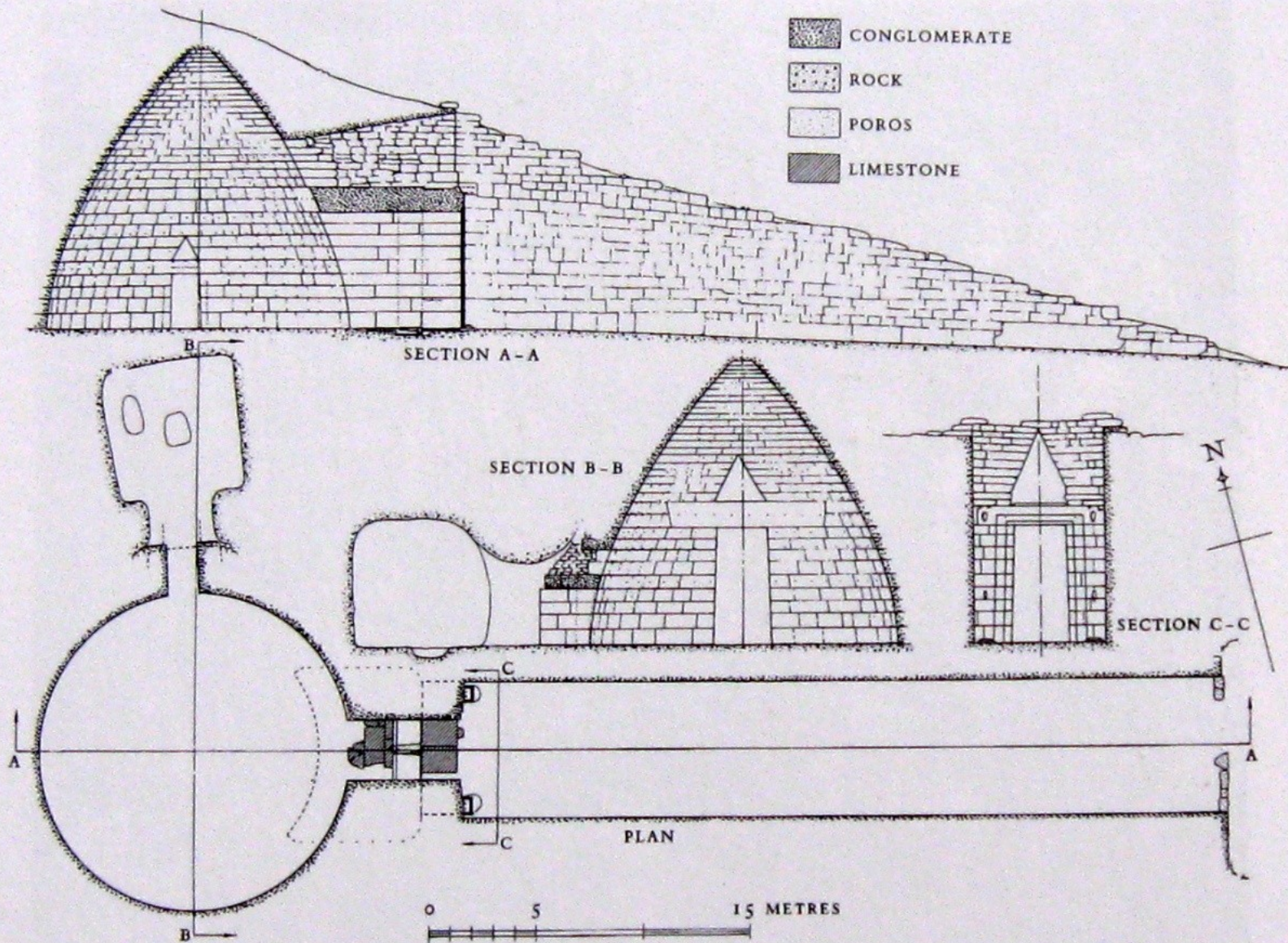
- zesnulý mohl být pohřben přímo v místnosti s kopulí, nebo výjimečně do přistavěné vedlejší komory
 - hlavní místnost samotná sloužila i k obřadům k počtě zemřelého

- hrobky sloužily pro nejvyšší vrstvu společnosti – a vzhledem k jejich nápadnosti byly již dávno vykradeny

- největší soubor těchto hrobek se nachází v Mykénách (9) - datovány jsou od LH IIA do LH IIIB; další jsou známy např. Prosyma, Tirynth, Dendra, atd.

- **nejznámějším příkladem tholových hrobek je tzv. Atreova pokladnice**
 - **Kopule měla průměr 14,6 m a výšku 13,4 m - jednalo se největší zaklenutý prostor do stavby Pantheonu**
 - **dromos byl obložen kvádrovým zdivem ze slepence; ze stejného materiálu byla vystavěna i kopule**
 - **vnější fasáda vchodu byla reliéfně zdobena - reliéfy byly ve tvaru polosloupů a říms**
 - **vchod má podobné konstrukční řešení jako Lví brána v Mykénách**
 - **ostění z kvádrového zdiva, masivní monolitické překlady -> odhadovaná váha až 100 t**
 - **nad překlady odlehčující trojúhelník**
 - **ve vstupu jsou důkazy pro oddělené prahy, dřevěné zárubně a dveře**
 - **reliéfní výzdoba se předpokládá i u odlehčujícího trojúhelníku**
 - **součástí vnitřního prostoru byla boční pravoúhlá místnost - pravděpodobně vlastní pohřební komora**

56. Mycenae, 'Treasury of Atreus', c. 1300-1250, section and plan

corbelling angle required at depth x

shape required for dome

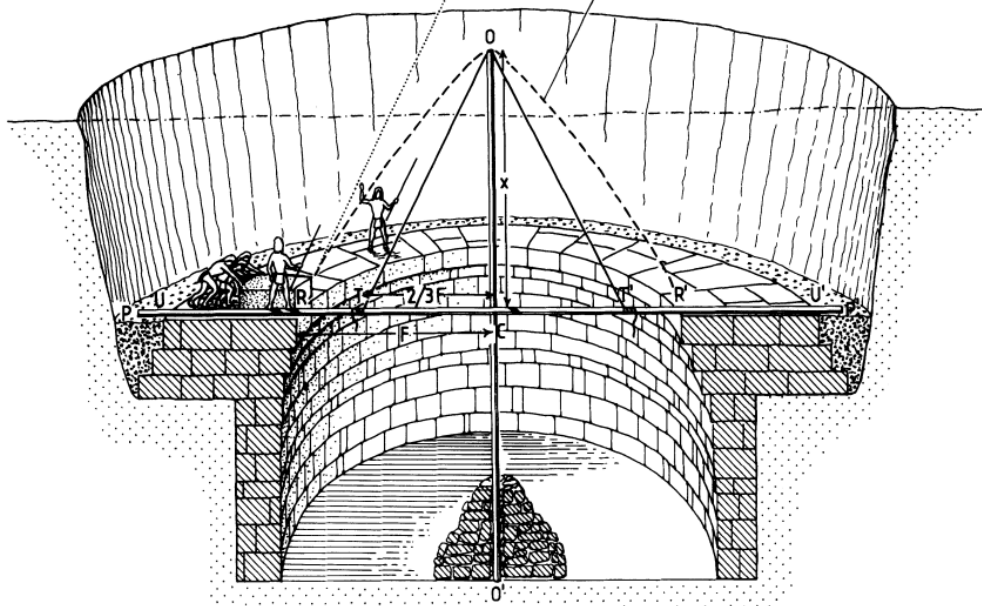

FIG. 21. A method to give the changing slope of the dome of a tholos during construction

